

DE MEEST VOORKOMENDE ONKRUIDEN IN DE VOLKSTUIN

Een overzicht

BRANDNETEL

Urtica

Er komen twee soorten voor: grote brandnetel en kleine brandnetel.

De grote is tweehuizig en heeft een wortelstok. De kleine is eenhuizig (met mannelijke en vrouwelijke bloemen) en heeft een penwortel.

Beide soorten hebben brandharen. Bij irritatie inwrijven met het gekneusde blad van heder, hondsdraf of weegbree. De grote brandnetel wordt ook wel in de keuken gebruikt als thee of als spinazie. Door de bladeren te verhitten verliezen de haartjes hun werking.

Beide soorten dienen als waardplant voor vlinders als Atalanta, Dagpauwoog, gehakelde aurelia en Kleine vos.

GEWONE REIGERSBEK

Erodium cicutarium

Komt voor op zandige grond en tussen stoeptegels. De zaden lijken op de snavel van een reiger.

De Reigersbek is familie van de Geranium en de Ooievaarsbek. Het verschil tussen de Reigersbek en de Ooievaarsbek is vooral het blad. De Ooievaarsbekken hebben handnervige bladeren, die handvormig gelobd zijn, terwijl de Reigersbekken vedernervige bladeren hebben die samengesteld of veerlobbig zijn.

GEHOORNDE KLAVERZURING

Oxalis corniculata

Kleine klaverachtige plant met gele bloemetjes. Kruipend, vaak tussen stoeptegels, met groene tot paars gekleurde blaadjes. Moeilijk te verwijderen. Elk stukje dat in de grond achterblijft groeit uit tot een nieuwe plant.

GEWOON VARKENSGRAS

Polygonum avicularre

Liggende of rechtopstaande plant die tot 2 meter lang kan worden. Moeilijk te verwijderen door de lange penwortel. Vroeger werd het kruid als geneesmiddel aan het vee geven.

HAAGWINDE

Calystegia sepium (syn: *Convolvulus sepium*)

Vanwege de vorm van de witte bloemen wordt hij ook wel "Pispotje" genoemd. In Vlaanderen wordt hij "Onze lieve vrouw glazeke" genoemd. Het is een wurgplant. Zijn snelgroeïende dunne takjes hebben in weinig tijd een andere plant in hun wurggreep. Hij is moeilijk te verwijderen uit de tuin. De Haagwinde dient als waardplant van de Windepilstaartvlinder.

HEERMOES

Equisetum arvense

Oeroude plant. Komt al zo'n 400 miljoen jaar op aarde voor.

De plant wordt ook wel 'roobol', 'akkerpaardenstaart', 'kattenstaart' of 'unjer' genoemd. Heermoes is lastig te bestrijden. De wortelstokken groeien meters diep de grond in en vertakken zich daarnaast in het horizontale vlak

sterk. Ze breken gemakkelijk en slaan tijdens de groei een voedingsvoorraad op. Bij schoffelen of ploegen worden de wortelstokken tot stukjes kleine wortelstokjes gemaakt die opnieuw zullen uitlopen. Daardoor is mechanisch of handmatig verwijderen vrijwel onmogelijk. De plant is resistent tegen veel chemicaliën.

HERDERSTASJE

Capsella bursa-pastoris

De naam is ontleend aan de hartvormige hauwtjes die lijken op de tas die herders en boeren vroeger gebruikten. Hij komt voor op zonnige plaatsen op zandgrond met een hoog stikstofgehalte. De bladrozet heeft een penvormige wortel. Hij wordt ook wel lepeltjeskruid, tasjeskruid of moederstasje genoemd.

HONDSDRAF

Glechoma hederacea

Algemeen voorkomende plant die kan woekeren. In de tuin vaak als bodembedekker toegepast.

Eenmaal in het gazon is hij moeilijk te verwijderen.

Op Hondsdraf vliegen veel soorten solitaire bijen.

KLEINE VELDKERS

Cardamine hirsuta

Kleine eenjarige plant met groen tot paars gekleurde blaadjes en witte bloemetjes. De zaadjes ontkiemen in de herfst. De plantjes blijven in de winter groen en bloeien in het voorjaar. De zaden springen weg bij aanraking en als ze rijp zijn. De Kleine veldkers is een vergeten wintergroente en kan in salades, stampot of als broodbeleg gegeten worden.

KNOPKRUID

Galinsoga

Veel voorkomend kruid dat oorspronkelijk als groente in Frankrijk verbouwd werd. De jonge blaadjes zijn te eten als sla, spinazie of in pesto. Het wordt in Duitsland ook wel "Franzosen-Unkraut" genoemd omdat men meende dat het zaad met de aardappelen of klevend aan de rupsbanden van de franse tanks over Nederland en Duitsland verspreid werd.

MELGANZENVOET OF MELDE

Chenopodium album

Een eenjarige plant die in de prehistorie al gebruikt werd als voedsel. Hij heeft een hoog caroteen-gehalte en bevat veel oxaalzuur waardoor het niet in grote hoeveelheden gegeten dient te worden. Van het meel van de zaden kan brood gebakken worden. De plant trekt ongedierte aan, zoals de bladmineerder, en kan in de tuin gebruikt worden om de naastgelegen gewassen te beschermen. Verschillende vogelsoorten eten de zaden. Sommige mensen noemen hem "Malm" of "Mallo".

PAARDENBLOEM

Taraxacum officinale

Paardenbloemen komen overal voor. In het voorjaar kleuren zij hele weilanden geel. De bloemhoofdjes bestaan uit vele kleine bloemetjes. De zaden vormen een mooie bol. De plant heeft een penwortel. De jonge blaadjes worden verkocht als molsla. Ook de bloemen zijn eetbaar. De plant wordt ook wel "Hondstong" genoemd of "Pisbloem" vanwege het urine afdrijvende effect.

PERZIKKRUID

Persicaria maculosa

Het kruid wordt ook wel Krodde genoemd, een lastige plant met rode vlekken op het blad. Vandaar ook wel de naam Bloedkruid omdat het onder het kruis van de bloedende Jezus gestaan zou hebben. Het zaait zich enorm uit en dient verwijderd te worden voordat het in bloei staat en zaad gevormd is.

RIDDERZURING

Rumex obtusifolius

Het staat bekend als een zeer lastig onkruid dat alleen verwijderd kan worden door het met wortel en al uit te steken. Hij bloeit van juni tot oktober met een vertakte pluim van kleine bloemetjes. Hij kan aangetast worden door bladvlekkenziekten die ook suikerbieten aantasten. De Ridderzuring is de waardplant van de Zuringuil, een nachtvlinder.

STINKENDE GOUWE

Chelidonium majus

In de middeleeuwen werd de plant ingezet als heksenkruid. Bij kneuzing van het blad komt er een (enigszins giftig) geel sap vrij dat wratten doet verdwijnen. Mieren zijn dol op de zaden die "mierenbroodjes" worden genoemd. Wil je in de tuin geen mieren hebben zet er dan goudsbloemen bij in de buurt.

VINGERGRAS (harig)

Digitaria sanguinalis

Groeit op een agressieve polvormige wijze. Het blad heeft kleine haartjes op de boven- en onderkant zitten. De plant is een-jarig en sterft in het najaar af. De zaden kunnen echter in de bodem nog tientallen jaren kiemkrachtig blijven. En blijven dus terugkomen.

VOGELMUUR

Stellaria media

Vogelmuur groeit graag op een zonnige voedselrijke bodem. Hij is moeilijk te verwijderen. Elk stukje dat in de bodem blijft zitten groeit door. De plant is eetbaar als sla of in pesto. Ook kun je er soep mee maken of thee van zetten.

ZEVENBLAD

Aegopodium podagraria

“Armelui’s spinazie” of “tuinmansverdriet”.

Elke “knoop” kan weer uitgroeien tot een nieuwe plant. Verwijderen door uitgraven en zeven of afdekken zodat er geen licht meer bij kan komen.

Te eten als spinazie, in de soep of in smoothies.

Gedroogd smaakt hij als peterselie. Eet hem voordat hij bloeit want daarna werkt hij sterk laxerend.

ZILVERSCHOON

Potentilla anserina

Zilverschoon is een klein, maar sterk plantje. Het kruipt met roodgekleurde wortelstokken over de bodem en verspreid zich zo over een groot gebied. Het is als onkruid bijna onuitroeibaar. Het komt vooral voor op vochtige gronden. Het bloeit met gele bloemetjes.